

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงการกำหนดกลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9 ประจำปีการศึกษา 2539-2540 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 193 คน ซึ่งได้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลจำนวน 193 เล่ม จากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่ามีเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาบางเล่ม ไม่ปรากฏการอ้างถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย ในบรรณานุกรมท้ายเล่มเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และบางเล่มไม่มีรายการบรรณานุกรมปรากฏอยู่ ซึ่งทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลไม่สมบูรณ์ จึงไม่สามารถนำมาศึกษาได้ รวมทั้งสิ้น 21 เล่ม ดังนั้นจึงมีเอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่นำมาวิเคราะห์การอ้างถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย รวมทั้งสิ้น 172 เล่ม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9 ประจำปีการศึกษา 2539-2540 จำนวน 172 เล่ม จำแนกเป็น

1.1.1 เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) จำนวน 101 เล่ม

1.1.2 เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปรอ.) จำนวน 71 เล่ม

1.2 นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9 ประจำปีการศึกษา 2539-2540 จำนวน 172 คน จำแนกเป็น

1.2.1 นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) จำนวน 101 คน

1.2.2 นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปรอ.) จำนวน 71 คน

เหตุผลในการเลือกกลุ่มประชากรดังกล่าวข้างต้นสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทั้ง 2 หลักสูตร ได้สำเร็จการศึกษาเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2540 โดยในการศึกษาถึงพฤติกรรมอาการถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยของนักศึกษาในการเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล จะมีผลต่อความทรงจำของนักศึกษาในด้านพฤติกรรมอาการถึงซึ่งยังคงมีอยู่ นักศึกษาจึงสามารถให้ข้อมูลที่เป็นสภาพการใช้ในปัจจุบันได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 รายการ คือ แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการอ้างถึง และแบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมอาการถึง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบบันทึกข้อมูล เพื่อบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการอ้างถึง ได้ศึกษาแนวทางการสร้างแบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร ดังต่อไปนี้ คือ

ปานะรี คชโคตร. พฤติกรรมอาการถึงในเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

พัชรี ชัยพินิจจร. การวิเคราะห์การอ้างถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยในผลงานทางวิชาการของอาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

มุกดา ชื่อมาก. การวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

La Borie, Tim and Halperin, Michael. "Citation Patterns in Library Science Dissertations."

Journal of Education for Librarianship. 16 (1976) : 271-283.

แบบบันทึกข้อมูลมีรายละเอียดแบ่งออกเป็น 2 ตอน (รายละเอียดในภาคผนวก ก)
คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารวิจัยบุคคล ที่นำมาใช้วิเคราะห์การอ้างอิง ได้แก่
ชื่อผู้แต่ง ชื่อเอกสารวิจัย และลักษณะวิชา

ตอนที่ 2 ข้อมูลของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ถูกนำมาอ้างอิง ตามที่ปรากฏใน
บรรณานุกรมของเอกสารวิจัยส่วนบุคคล โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประเภท เนื้อหา อายุ และแหล่ง
ผลิตของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ถูกนำมาอ้างอิง

สำหรับรายละเอียดของการจำแนก ประเภท เนื้อหา อายุ และแหล่งผลิตของสิ่ง
พิมพ์รัฐบาลไทยที่นำมาอ้างอิง มีดังนี้

ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ได้รับการอ้างอิง ใช้เกณฑ์การแบ่ง
ประเภทสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย โดยได้ศึกษาแนวทางจาก

วรรณิ วัชรพงศ์กุล. การจัดสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลไทย. 2 เล่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.

Boyd, Anne Morris. United States Government Publications. New York : H.W. Wilson, 1949.

Hernon, P., and McClure, C. Public Access to Government Information : Issues, Trends,
and Strategies. New Jersey : Ablex, 1984.

นอกจากนี้ยังได้เรียนปรึกษาขอคำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล ผู้
เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์รัฐบาลแล้วจึงนำมาปรับแบ่งตามประเภทให้เหมาะสม โดยในงานวิจัยนี้แบ่ง
สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยออกตามลักษณะได้เป็น 12 ประเภท คือ

1. รายงานประจำปี หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เสนอผลงานหรือการบริหารงานที่มีเนื้อ
หาครอบคลุมรายละเอียดผลงานในรอบปีที่ผ่านมา และกิจกรรมที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต
ตลอดจนอาจมีรายละเอียดด้านงบประมาณ การใช้จ่ายเงิน รายนามผู้บริหารหรือบุคลากร เช่น ราย

งานการบริหาร รายงานการปฏิบัติงานโดยทั่วไป เอกสารนโยบายของหน่วยงาน รายงานประจำปีงบประมาณ รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เป็นต้น

2. รายงานสถิติ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เสนอข้อมูลสถิติด้านต่างๆ ของหน่วยราชการที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ เช่น สถิติที่สำคัญของประเทศไทย 2538-2539 สำนะโนประชากรและการเคหะ พ.ศ. 2539 สถิติแรงงาน เป็นต้น

3. รายงานการวิจัย หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เสนอผลการค้นคว้าวิจัยของหน่วยราชการ หรือของนักวิชาการที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยราชการ ให้ไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ ได้แก่ รายงานผลการวิจัย สรุปย่อผลงานวิจัย รายงานการสำรวจ วิทยานิพนธ์ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ภาคนิพนธ์ งานวิจัยอื่นๆ รายงานการศึกษา โครงการศึกษา รายงานการศึกษาคุณภาพ รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4. รายงานการประชุม-สัมมนา หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่หน่วยราชการจัดทำขึ้นเพื่อเสนอหรือแถลงในที่ประชุม หรือเพื่อใช้ประกอบการสัมมนา เช่น คำกล่าวรายงาน รายงานการประชุม คำปราศรัยในที่ประชุม เอกสารประกอบการประชุม รายงานผลสรุปการประชุม-สัมมนา เอกสารประกอบการประชุม เอกสารประกอบการอภิปราย เป็นต้น

5. ตำรา หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่หน่วยราชการจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน และเป็นเอกสารประกอบการสอน เอกสารประกอบคำบรรยาย เอกสารคำบรรยาย หัวข้อคำบรรยาย หลักสูตร เช่น ตำรา เรื่อง “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ” ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่อง “การวิจัยทางสังคมศาสตร์” ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการเรื่อง “เด็กและเยาวชนไทย : ภาพฉายสู่ออนาคต” ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำราเรื่อง “อาชญวิทยาและอาชญากรรม” ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

6. กฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง รวมบทกฎหมายและประมวลกฎหมายต่างๆ และประกาศต่างๆ รวมทั้งข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

7. ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับระเบียบ กฎ ข้อบังคับ คำสั่ง คู่มือ ที่หน่วยราชการจัดพิมพ์ขึ้น เป็นกฎระเบียบที่บังคับใช้ในหน่วยงาน และใช้

เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน มีผลต่อการบริหารงานภายในและการดำเนินงาน ตลอดจนการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน เช่น ประมวลข้อบังคับกระทรวงกลาโหม เล่ม 1 คู่มือการบัญชีส่วนราชการ คู่มือกำลังสำรอง คู่มือเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ เป็นต้น

8. วารสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดระยะเวลาการออกแน่นอนที่หน่วยราชการได้จัดทำขึ้น และเผยแพร่ให้ข้อมูลเรื่องราวของทางราชการที่ทันต่อเหตุการณ์ มีทั้งวารสารที่มีเนื้อหาทั่วไป วารสารเนื้อหาเฉพาะวิชา และวารสารวิจัย เช่น รัฐสภาสาร รัฐฐาภิรักษ์ ยุทธโกษา วารสารคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ วารสารของสภาวิจัยแห่งชาติ ราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น

9. จุลสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งของทางราชการที่จัดทำขึ้น และเผยแพร่ เสนอเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งให้ความรู้ทั่วไปในเรื่องต่างๆ ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติด้านต่างๆ และมักเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจขณะนั้น เป็นสิ่งพิมพ์ปกอ่อน ความยาวไม่มากนัก มีเนื้อหาที่จับสมบูรณ์ในตัวเล่ม เช่น ความรู้ชุดกฎหมายชาวบ้าน เก็บเล็กผสมน้อย ฉลองปีกาญจนาภิเษก เป็นต้น

10. ทำเนียบนาม หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ให้ข้อมูลรายชื่อหน่วยราชการ สถานที่ หมายเลข โทรศัพท์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดต่อประสานงานกับทางราชการได้อย่างรวดเร็ว เช่น นามสงเคราะห์ส่วนราชการ ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

11. แผนพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาของหน่วยงานราชการที่จัดทำขึ้นตามนโยบายการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ส่วนใหญ่จะจัดทำในรูปแผนพัฒนา ในห้วงระยะเวลา 5 ปี หรือ 10 ปี เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พ.ศ.2540-2549) เป็นต้น

12. อื่นๆ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่หน่วยราชการที่จัดทำขึ้น เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มข้างต้นได้ และจากการสำรวจการอ้างถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ปรากฏในบรรณานุกรมท้ายเล่มเอกสารวิจัยส่วนบุคคล พบว่า มีการอ้างถึงเป็นจำนวนน้อย ได้แก่ คำพิพากษาและความเห็นศาล หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสสำคัญต่างๆสรุปข่าวกรอง / สรุปข่าวประจำวัน / เอกสารข่าวกรอง และ หนังสือบันทึกข้อความของทางราชการ (เอกสารของทางราชการ)

เนื้อหาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง โดยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเนื้อหาวิชาทางทหาร และกลุ่มเนื้อหาวิชาทั่วไป ภายใต้แต่ละกลุ่มจำแนกออกเป็นหมวดวิชา ดังนี้

1. กลุ่มเนื้อหาวิชาทางทหาร ได้จำแนกโดยศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และหลักสูตรการศึกษาสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2540) ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมวิชาทางทหารที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ และปรึกษาขอคำแนะนำจาก พ.อ.วันชัย สุรพลพิเชษฐ์ (ผู้อำนวยการกองการเมือง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร) พ.อ.พงษา เอกบรรณสิงห์ (อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร) และ พ.ท.อภิชาติ ชามาตย์ (ประจำกองพัฒนาการศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร) แล้วจึงนำมาปรับเนื้อหาแบ่งตามหมวดวิชาให้เหมาะสม โดยจำแนกเนื้อหาวิชาทางทหารเป็น 10 หมวดใหญ่ ดังนี้

1.1 การทหารทั่วไป ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 1.1.1 การป้องกันประเทศ
- 1.1.2 ประวัติศาสตร์การทหาร
- 1.1.3 ประวัติบุคคลสำคัญทางการทหาร
- 1.1.4 หลักการสงคราม และแบบต่างๆ ของสงคราม
- 1.1.5 การควบคุม และการบังคับบัญชา
- 1.1.6 การศึกษา และการฝึกทางทหาร
- 1.1.7 แบบธรรมเนียมทหาร
- 1.1.8 สถานการณ์ทางทหาร
- 1.1.9 เหล่าทหารต่างๆ ของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ
- 1.1.10 อื่นๆ

1.2 ยุทธศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 1.2.1 องค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติ
- 1.2.2 ยุทธศาสตร์ชาติ
- 1.2.3 กำลังอำนาจแห่งชาติ

1.3 การยุทธการ ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 1.3.1 แผนทางทหาร

1.3.2 นโยบายทางทหาร และยุทธศาสตร์ทหาร

1.3.3 กำลังรบ

1.3.4 การปฏิบัติการทางยุทธวิธีของกองทัพบก

1.3.5 การปฏิบัติการทางยุทธวิธีของกองทัพเรือ

1.3.6 การปฏิบัติการทางยุทธวิธีของกองทัพอากาศ

1.4 การกำลังพล ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1.4.1 กิจการกำลังพลของกองทัพบก

1.4.2 กิจการกำลังพลของกองทัพเรือ

1.4.3 กิจการกำลังพลของกองทัพอากาศ

1.4.4 กิจการกำลังพลของกองทัพไทย

1.5 การข่าว ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1.5.1 แผนที่ในกิจการทหาร

1.5.2 การข่าวกรอง

1.5.3 การประเมินขีดความสามารถของข้าศึก

1.6 การส่งกำลังบำรุง ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1.6.1 ระบบส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก

1.6.2 ระบบส่งกำลังบำรุงของกองทัพเรือ

1.6.3 ระบบส่งกำลังบำรุงของกองทัพอากาศ

1.6.4 การซ่อมบำรุง

1.6.5 การแพทย์ทหาร และการส่งกลับ

1.6.6 การช่างโยธา

1.6.7 การพัสดุ

1.7 การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1.7.1 การสื่อสารในกองทัพ

1.7.2 การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ในการปฏิบัติการทางทหาร

1.7.3 การสงครามอิเล็กทรอนิกส์

1.8 กิจการพลเรือน ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 1.8.1 การปฏิบัติการกิจการพลเรือน
- 1.8.2 การปฏิบัติการจิตวิทยา
- 1.8.3 การประชาสัมพันธ์
- 1.8.4 การปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง

1.9 กิจการพิเศษ ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 1.9.1 การเงิน
- 1.9.2 การจร
- 1.9.3 การพระธรรมนูญ
- 1.9.4 การวิจัย และการพัฒนา
- 1.9.5 การสวัสดิการ
- 1.9.6 อนุศาสนา
- 1.9.7 คุรียาภคัทหาร

1.10 การพัฒนาประเทศ ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 1.10.1 การพัฒนาประเทศในโครงการที่ทหารเข้าไปมีส่วนร่วม
- 1.10.2 การพัฒนาในพื้นที่ที่ทหารรับผิดชอบ

2. กลุ่มเนื้อหาวิชาทั่วไป ได้ยึดแนวทางตามระบบจัดหมวดหมู่แบบทศนิยมของดิวอี้ และได้มีการปรับมาใช้ให้ครอบคลุมตามเนื้อหาวิชาต่างๆให้เหมาะสม โดยในงานวิจัยนี้ได้จำแนกเนื้อหาวิชาทั่วไปเป็น 12 หมวด ดังนี้

- 2.1 เรื่องทั่วไปและเบ็ดเตล็ด
- 2.2 ปรัชญา
- 2.3 จิตวิทยา
- 2.4 ศาสนา
- 2.5 สังคมศาสตร์
- 2.6 ภาษา
- 2.7 วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์
- 2.8 วิทยาศาสตร์ประยุกต์
- 2.9 ศิลปและนันทนาการ

- 2.10 วรรณคดี
- 2.11 ภูมิศาสตร์
- 2.12 ประวัติศาสตร์

อายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ได้รับการอ้างอิง โดยใช้ปีพิมพ์ของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ปรากฏในการอ้างอิงแต่ละรายการเป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ และนับปีของเอกสารวิจัยส่วนบุคคลเป็นปีเริ่มต้น เช่น เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่พิมพ์ในปี พ.ศ. 2539 อ้างถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่พิมพ์ในปี พ.ศ. 2535 สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ได้รับการอ้างอิงจะมีอายุ 4 ปี เป็นต้น ดังนั้นจึงได้จำแนกกลุ่มอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มอายุต่ำกว่า 1 ปี
2. กลุ่มอายุ 1-5 ปี
2. กลุ่มอายุ 6-10 ปี
3. กลุ่มอายุ 11-15 ปี
4. กลุ่มอายุ 16-20 ปี
5. กลุ่มอายุ 21-25 ปี
6. กลุ่มอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไป

แหล่งผลิตของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ได้รับการอ้างอิง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานราชการอิสระ ที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย โดยอาศัยคู่มือประกอบการวิเคราะห์ ได้แก่

นามสงเคราะห์ส่วนราชการไทย 2540. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์, 2540.

2.2 แบบสอบถาม เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วยเหตุผลในการนำสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยแต่ละประเภทมาอ้างอิง วิธีการค้น และแหล่งที่ใช้ โดยศึกษาแนวการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารดังต่อไปนี้ คือ

ปานะรี คชโคตร. พฤติกรรมการอ้างอิงในเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สุจิตรา มลารักษ์. การอ้างอิงและพฤติกรรมการอ้างอิงที่ปรากฏในงานวิจัยสาขาวิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

Frost, Carolyn. The Use of Citations in Literary Research : A Preliminary Classification of Citation Functions. The Library Quarterly. 49 (1979) : 399-144.

Prabha, Chandra G. Some Aspects of Citation Behavior : A Pilot Study in Business Administration. Journal of the American Society for Information Science. 34 (1983) : 202-206.

แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ (รายละเอียดในภาคผนวก ข) ได้แก่

คำถามข้อที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับ เหตุผลในการนำสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยมาอ้างอิง ในการเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเหตุผลสำหรับการวิเคราะห์ทั้งหมด 10 ข้อ ได้แก่ อ้างอิงเพื่อยืนยันว่าข้อมูลนั้นถูกต้อง อ้างอิงเพื่อแสดงความน่าเชื่อถือของข้อมูล อ้างอิงเพื่อให้งานเขียนของตนเองมีความน่าเชื่อถือ อ้างอิงเพื่อให้เกียรติเจ้าของงานเดิม อ้างอิงเพราะเป็นงานที่มีข้อความหรือความคิดเห็นที่สมควรจะนำมาอ้างอิง อ้างอิงเพื่อให้ทราบถึงแหล่งที่มาของวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อ้างอิงเพื่อให้รายละเอียดอันจะนำไปสู่เอกสารที่ไม่เป็นที่แพร่หลาย หรือเอกสารที่มีคุณค่า อ้างอิงเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์งานเขียนของนักวิชาการคนอื่นๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในเอกสารวิจัยส่วนบุคคล อ้างอิงเพื่อให้มีรูปแบบตามระเบียบวิธีการวิจัยครบถ้วน และเหตุผลอื่นๆ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้โดยเสรี ซึ่งผู้ตอบจะตอบได้ตามความเห็น โดยอิสระในทันทีที่เว้นไว้ให้

คำถามที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ วิธีการค้นสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่นำมาอ้างอิง โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการค้นสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยไว้ 3 วิธี ได้แก่ ค้นจากรายการอ้างอิงทำยวรรณกรรม วิธีการค้นวิธีที่ 2 คือ ค้นจากบุคคล ซึ่งแบ่งย่อยลงไปอีก 5 วิธี ได้แก่ ค้นจากอาจารย์ ค้นจากผู้เชี่ยวชาญ ค้นจากเพื่อนร่วมงาน ค้นจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน วปอ. และค้นจากบุคคลโดยวิธีอื่นๆ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้ และวิธีการค้น วิธีที่ 3 คือ ค้นจากเครื่องมือช่วยค้น ซึ่งแบ่งย่อยลงไปอีก 9 วิธี คือ ค้นจากบัตรรายการ ค้นจากบัตรบรรณานุกรม ค้นจากบรรณานุกรม ค้นจากสารระสังเขป ค้นจากรายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ ค้นจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ค้นจากฐานข้อมูลซีดีรอม ค้นจากอินเทอร์เน็ต และค้นจากเครื่องมือช่วยค้นโดยวิธีอื่นๆ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้โดยเสรี ซึ่งผู้ตอบจะตอบได้ตามความเห็น โดยอิสระในทันทีที่เว้นไว้ให้

คำถามข้อที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ แหล่งที่ใช้ค้นสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่นำมาอ้างอิง ในการเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล โดยผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งที่ใช้ค้นสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ 3 แหล่ง คือ 1).แหล่งสารนิเทศส่วนบุคคล ซึ่งแบ่งย่อยลงไปได้อีก 5 แหล่ง คือ แหล่งสารนิเทศของตนเอง แหล่งสารนิเทศของอาจารย์ แหล่งสารนิเทศของผู้เชี่ยวชาญ แหล่งสารนิเทศของเพื่อนร่วมงาน และแหล่งสารนิเทศส่วนบุคคลอื่นๆ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถระบุชื่อแหล่งสารนิเทศ และ เลือกตอบได้ด้วย 2). แหล่งสารนิเทศที่เป็นห้องสมุด ซึ่งแบ่งย่อยลงไปได้อีก 6 แหล่ง คือ ห้องสมุด วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ห้องสมุดภายในหน่วยงานของตน หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดประเภทอื่นๆ ทั้งนี้ห้องสมุดสามประเภทหลังได้กำหนด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถระบุชื่อห้องสมุดไว้ด้วย และ 3). แหล่งสารนิเทศอื่นๆ ที่ไม่ใช่ห้อง สมุด ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้อีก 3 แหล่ง คือ แหล่งสารนิเทศที่เป็นหน่วยงานราชการ แหล่งสาร นิเทศที่เป็นรัฐวิสาหกิจ และแหล่งสารนิเทศที่เป็นหน่วยงานเอกชน พร้อมทั้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุชื่อหน่วยงานไว้ด้วย

3. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบบันทึกข้อมูล ได้ทดสอบเก็บข้อมูลจากเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนัก ศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 38 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วม เอกชน รุ่นที่ 8 ประจำปีการศึกษา 2538-2539 จำนวน 20 เล่ม และให้ผู้เชี่ยวชาญทางการทหาร จำนวน 3 ท่าน ดังรายชื่อที่กล่าวมาแล้วข้างต้นกรุณาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจึงนำข้อบก พร่อง และข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการทดลองเก็บข้อมูลจากเอกสารวิจัยส่วนบุคคลพบข้อบกพร่องดังต่อไปนี้ คือ

3.1.1 กลุ่มเนื้อหาวิชาทางทหาร ซึ่งกำหนดไว้เดิม 9 หมวด มีเนื้อหาวิชา ที่ซ้ำซ้อนกันไม่แบ่งแยกจากกันโดยชัดเจนจนทำให้เกิดความสับสนในขณะบันทึกข้อมูลของ เอกสารวิจัยส่วนบุคคลแต่ละเล่ม จึงได้ขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญทางการทหารทั้ง 3 ท่านคือ พ.อ. วันชัย สุรพลพิเชษฐ์ พ.อ.พงษา เอกบรรณสิงห์ และ พ.ท.อภิชาติ ชามาตย์ ให้ช่วยพิจารณาจัด กลุ่มเนื้อหาวิชาทางทหารใหม่ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทางการทหารทั้ง 3 ท่านได้พิจารณาจัดกลุ่มให้ใหม่ จากเดิม 9 หมวด เพิ่มเป็น 10 หมวด โดยพิจารณาหมวดวิชาที่มีความคล้ายกันให้อยู่รวมกันใน หมวดเดียวกัน โดยหมวดวิชาในกลุ่มวิชาทางทหาร 10 หมวด มีดังต่อไปนี้ คือ การทหารทั่วไป ยุทธศาสตร์ การยุทธการ การกำลังพล การข่าว การส่งกำลังบำรุง การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ กิจ การพลเรือน กิจการพิเศษ และการพัฒนาประเทศ

สำหรับหมวดวิชาที่จัดไว้เดิม 9 หมวด มีดังต่อไปนี้ คือ การทหารทั่วไป การกำลังพล การข่าว การยุทธการ การส่งกำลังบำรุง กิจการพลเรือน กิจการพิเศษ การพัฒนาประเทศ และความมั่นคงแห่งชาติ

3.1.2 ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ได้รับการอ้างอิง ซึ่งเดิมแบ่งสิ่งพิมพ์รัฐบาลออกเป็น 14 ประเภท คือ รายงานประจำปี รายงานสถิติ รายงานการศึกษาเฉพาะกรณี รายงานการวิจัย รายงานการประชุม รายงานการสัมมนา เอกสารประกอบคำบรรยาย วารสาร จุลสาร ข่าวเกี่ยวกับราชการ ทำเนียบนาม บรรณานุกรม ระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายพระราชบัญญัติ ผลการทดลองเก็บข้อมูลพบว่า มีความสับสนในการลงรายการอ้างอิงจำนวนมากที่จะจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่อ้างอิงลงในสิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทใด ตลอดจนผู้วิจัยพบว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยบางประเภทมีจำนวนการอ้างอิงในปริมาณมาก ได้แก่ แผนพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถที่จะจัดลงในประเภทใดได้ ดังนั้นจึงได้เรียนปรึกษา รองศาสตราจารย์ศจี จันทวิมล ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย ช่วยพิจารณาแนะนำจัดประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยใหม่ เพื่อสามารถแยกประเภทของรายการสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่อ้างอิงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้แบ่งสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยออกเป็น 12 ประเภท ดังนี้ คือ รายงานประจำปี รายงานสถิติ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม-สัมมนา ตำรา กฎหมาย ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ วารสาร จุลสาร ทำเนียบนาม แผนพัฒนา และประเภทอื่นๆ เช่น คำพิพากษาและความเห็นศาล หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสสำคัญต่างๆ สรุปร่วมกรอง สรุปร่วมประจำวัน เอกสารร่วมกรอง หนังสือบันทึกข้อความของทางราชการ เป็นต้น

3.2 แบบสอบถาม นำไปทดสอบกับนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 38 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 8 จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลจากรายชื่อที่ได้ในข้อ 3.1

จากการทดสอบแบบสอบถามพบว่ามีข้อบกพร่อง ดังนี้ คือ

3.2.1 ใบปะหน้าแบบสอบถามที่จัดทำไว้เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และให้คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามยังไม่ชัดเจน ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจยาก ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงคำชี้แจง วัตถุประสงค์ และคำแนะนำในการตอบแบบสอบถามให้ชัดเจน และสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

3.2.2 ในการตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำเครื่องหมาย / หรือ X ลงในช่องว่างที่กำหนดในตารางของแต่ละข้อไม่ตรงกับ ประเภท ของสิ่ง

พิมพ์รัฐบาลไทย หรือตอบจำนวนประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่อ้างถึงมากกว่าจำนวนที่อ้างถึงจริง หรือตอบจำนวนประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่อ้างถึงน้อยกว่าจำนวนที่อ้างถึงจริง ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงคำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม โดยเน้นให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบเฉพาะประเภท ของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่นำมาอ้างอิงที่ปรากฏในงานเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้น ตลอดจนผู้วิจัยได้เพิ่ม หมายเหตุพร้อมแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้แนบสำเนารายการบรรณานุกรมท้ายเล่มเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของท่าน พร้อมทั้งได้จำแนกประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ท่านนำมาอ้างอิงด้วย ขอความกรุณาส่งสำเนารายการบรรณานุกรมกลับมาพร้อมกับแบบสอบถามด้วย นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงแบบของสำเนารายการบรรณานุกรมที่แนบมาพร้อมแบบสอบถามโดยเพิ่มชื่อผู้แต่ง ชื่อเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชาของเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และจำแนกประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถทำเครื่องหมายได้ตรงตามประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่นำมาอ้างอิง

4. เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้ คือ

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูล เพื่อรวบรวมรายการอ้างอิงจากบรรณานุกรมท้ายเล่มของเอกสารวิจัยส่วนบุคคล โดยรวบรวมจากเล่มเอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่มีอยู่ในห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จำนวน 172 เล่ม

การบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์การอ้างอิง มีขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารวิจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และลักษณะวิชาของเอกสารวิจัยส่วนบุคคล แต่ละชื่อเรื่องลงในแบบบันทึกข้อมูล ตอนที่ 1
2. บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับประเภท เนื้อหา อายุ และแหล่งผลิตของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่ถูกนำมาอ้างอิง ที่ปรากฏในบรรณานุกรมแต่ละรายการ ลงในแบบบันทึกข้อมูลตอนที่ 2

3. หากการอ้างถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่เป็นหนังสือชื่อเรื่องเดียวกัน โดยผู้แต่งคนเดียวกัน หรือบทความเดียวกันในวารสารชื่อเดียวกัน แม้จะต่างหน้ากัน ถ้าได้รับการอ้างถึงในผลงานทางวิชาการเรื่องเดียวกันมากกว่า 1 ครั้ง ผู้วิจัยจะนับการอ้างถึงเพียง 1 ครั้ง

4. การอ้างถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยเรื่องเดียวกันในผลงานทางวิชาการต่างเล่มกัน ผู้วิจัยจะนับจำนวนการอ้างถึงตามที่ปรากฏในผลงานทางวิชาการนั้นๆ

5. ถ้ารายการอ้างถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยรายการใดไม่สมบูรณ์ เช่น ไม่ปรากฏชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ ชื่อวารสาร สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ เป็นต้น ผู้วิจัยจะไม่วิเคราะห์การอ้างถึงรายการนั้นๆ

6. การนับจำนวนการอ้างถึง นับตามจำนวนครั้งของเอกสารที่ถูกอ้างถึง

7. ในกรณีที่เป็นการอ้างถึงวารสาร ผู้วิจัยได้หารายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งผลิต โดยค้นจาก

รวมรายชื่อวารสารไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการกลุ่มวารสารและเอกสารบรรณารักษ์
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา, 2530.

รวมรายชื่อวารสารไทย. 2 เล่ม. กรุงเทพมหานคร : คณะทำงานเพื่อความร่วมมือระหว่าง
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ฝ่ายวารสารและเอกสาร, (ม.ป.ป.).

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9 ปีการศึกษา 2539-2540 จำนวน 172 คน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ้างถึงในด้านเหตุผลของการอ้างถึง วิธีการค้น และแหล่งที่ใช้ค้นสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยที่นำมาอ้างถึง

ในการแจกแบบสอบถาม ได้แนบตำเนารายการบรรณานุกรมท้ายเล่มเอกสารวิจัยส่วนบุคคลให้แก่เจ้าของงานวิจัยไปพร้อมกันด้วย โดยเลือกเฉพาะรายการอ้างถึงที่เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยเท่านั้น โดยส่งให้นักศึกษาฯ ทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง จำนวน 172 ฉบับ ใช้เวลาในการส่งแบบสอบถามประมาณ 3 เดือน ดังนี้

1. เริ่มส่งแบบสอบถามวันที่ 30 พฤศจิกายน 2541 กำหนดส่งคืนภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2541
2. ส่งแบบสอบถามครั้งที่ 2 สำหรับฉบับที่ยังไม่ได้รับคืน ในวันที่ 10 มกราคม 2542 และกำหนดส่งคืนภายใน 31 มกราคม 2542
3. ส่งแบบสอบถามครั้งที่ 3 สำหรับฉบับที่ยังไม่ได้รับคืน ในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2542 และกำหนดให้ส่งภายใน 20 กุมภาพันธ์ 2542

จากการส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 172 ชุด ได้รับคืน 145 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.30 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูล และแบบสอบถาม ใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ โดยใช้เครื่องคำนวณไฟฟ้า โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P = อัตราส่วนร้อยละ

f = จำนวนข้อมูลของแต่ละรายการ

n = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ในบทที่ 4 และสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นำเสนอในบทที่ 5